

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/244316,Wystawa-Polski-protest-1976-w-Radomiu.html>
24.06.2026, 03:02

[Następny](#)

[Powrót](#)

Wystawa „Polski protest 1976” w Radomiu

23 czerwca 2026 roku na pl. Corazziego w Radomiu zaprezentowaliśmy wystawę plenerową przygotowaną przez Instytut Pamięci Narodowej w 50. rocznicę wydarzeń Czerwca '76. W uroczystości wziął udział dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN.

23.06.2026

Ekspozycja przedstawia genezę, przebieg i konsekwencje robotniczych protestów z czerwca 1976 r., ukazując nie tylko wydarzenia w Radomiu, ale także protesty w Ursusie, Płocku, Szczecinie, Gdańsku, Elblągu i Grudziądzu. Wystawa pokazuje zarówno skalę społecznego sprzeciwu wobec podwyżek cen, jak i brutalne represje władz komunistycznych, które dotknęły tysiące uczestników protestów. Szczególne miejsce zajmują w niej wydarzenia radomskie - największy i najbardziej dramatyczny zryw robotniczy czerwca 1976 roku, który stał się jednym z fundamentów narodzin demokratycznej opozycji.

Wystawę otworzył zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski. Podczas wernisażu powiedział:

- Dzisiaj w centrum Radomia otwieramy wystawę przybliżającą wydarzenia, które miały miejsce w tym pięknym mieście pięćdziesiąt lat temu. Trudno wyobrazić sobie sierpień roku '80 bez czerwca roku '76. To zryw robotniczy z czerwca był jednym z elementów, które legły u podstaw późniejszych przemian. Ci, którzy stanęli do walki w roku 1980, przypominali przecież, że są kontynuatorami dokonań pokoleń wcześniejszych. Po pięćdziesięciu latach patrzymy więc na tamte wydarzenia jako na wydarzenia formacyjne dla całej opozycji.

W uroczystości udział wzięli również: dyrektor Biura Prezesa dr Marek Jedynak, dyrektor Biura Edukacji Narodowej IPN dr Adam Pleskaczyński, dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prokurator Andrzej Pozorski, dyrektor Oddziału Lubelskiego IPN dr Robert Derewenda, naczelnik Delegatury IPN w Radomiu Danuta Pawlik oraz zastępca prezydenta Radomia Bartosz Bednarczyk.

***

Ekspozycja składa się z piętnastu plansz, na których zaprezentowano archiwalne fotografie, dokumenty oraz komentarze historyczne. Autorzy ukazali drogę od kryzysu gospodarczego i zapowiedzi podwyżek cen żywności, przez protesty i represje, aż po powstanie Komitetu Obrony Robotników oraz narodziny środowisk, które kilka lat później stworzyły „Solidarność”. Wystawa przypomina, że Czerwiec '76 był nie tylko buntem przeciwko pogarszającym się warunkom życia, lecz także ważnym krokiem na drodze do odzyskania przez Polskę wolności.

1 2 3 4 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

04. Protest i represje – Unia
Przebieg protestu – Unia

4A

4B

4C

PL
Ówczesny Radom liczył 180 tysięcy mieszkańców, z czego większość stanowili robotnicy. Zapewnienie bytu rodzinnym było wyzwaniem dla wielu z nich, gdyż pensje tej grupy zawodowej były najniższe. Rankiem 25 czerwca robotnicy największych fabryk, w tym Zakładów Metalowych im. Walkera, nie rozpoczęli pracy, a następnie zgromadzili się przed siedzibą lokalnych władz partii komunistycznej, apelując o odwołanie podwyżek. Protest, początkowo o pokojowym charakterze, na skutek odmowy spotkania się i sekretarza KW PZPR z manifestantami, przerodził się w szturm na budynek, który został zdobyty, a następnie podpалony. Z maszyn na jego dachu zdarto czerwony flagi i zastąpiono ją flagą białą-czerwoną. Liczba uczestników protestu szacuje się na 20 tysięcy osób. W wyniku wypadku podczas walk ulicznych zginęło dwóch robotników – Jan Łabecki i Tadeusz Ząbecki.

04. Protest i represje – Unia
Przebieg protestu – Unia

04. Protest i represje – Unia
Przebieg protestu – Unia

EN
At the time, Radom had a population of approximately 180,000, the majority of whom were industrial workers. Providing for their families posed a challenge for many, as wages in this sector were among the lowest. On the morning of 25 June, workers from the largest factories, including the Walter Metal Works, refused to begin work and subsequently gathered outside the headquarters of the local Party authorities, calling for the proposed price increases to be withdrawn. The protest, initially peaceful, escalated after the First Secretary of the Provincial Committee of the Polish United Workers' Party refused to meet with the demonstrators; the building was stormed and later set on fire. The red flag was torn down from the flagpole on its roof and replaced with a white-and-red national flag. The number of protesters is estimated at around 20,000. During the ensuing street clashes, two workers – Jan Łabecki and Tadeusz Ząbecki – were killed.

04

Radom

Radom

Przebieg protestu

Course of the protest

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

05. Brutalna pacyfikacja – Radom

Brut

05. Brutalna pacyfikacja – Radom

PL
W południe 25 czerwca sprowadzone z całej Polski do Radomia oddziały milicji rozpoczęły brutalną pacyfikację protestu. Około 1,5 tysiący funkcjonariuszy wyposażonych w transportery z armatkami wodnymi, miotacze gazu, tarcze i pałki toczyło walki uliczne, dokonując zatrzymań demonstrantów i przypadkowych osób. Większość była poddawana brutalnym przesłuchaniom. Symbolem represji były „ścieżki zdrowia” – ustawieni w szpaler funkcjonariusze milicji bili zatrzymanych pałkami do nieprzytomności. Następnego dnia rozpoczęła się agresywna kampania propagandowa, która miała przekonać Polaków, że radomski protest był dziełem kryminalistów winnych podpalenia i rabunkom sklepów.

05. Brutalna pacyfikacja – Radom

05. Brutalna pacyfikacja – Radom

EN
At midday on 25 June, militia units brought to Radom from across Poland began a brutal suppression of the protest. Approximately 1,500 officers, equipped with armoured vehicles fitted with water cannons, tear gas launchers, shields and batons, engaged in clashes with demonstrators, arresting both participants and bystanders. All those detained were subjected to harsh interrogations. A symbol of the repression was the so-called "health paths" – rows of militiamen who beat detainees with batons until they lost consciousness. The following day, an intensive propaganda campaign was launched, aimed at persuading the public that the Radom protest had been instigated by criminals responsible for arson and looting.

50

Radom

Brutalna pacyfikacja

Brutalna pacyfikacja

Brutal crackdown

1 2 3 4 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

04 Działania represyjne

Dzia

Wystawa w Radomiu, 1976 r.

PL
Według danych MSWiA, do 31 lipca w Radomiu zatrzymano 651 osób, choć rzeczywista liczba represjonowanych mogła być większa. Działacze Komitetu Obrony Robotników szacowali później, że aresztowanych zostało około 2 tysiące osób, w ogromnej większości młodych. Po zakończeniu protestu, kolejno w czerwcu i w sierpniu 1976 r., robotnik Jan Brozyna i ksiądz Roman Kotlarz – uczestnik protestu, który upominał się w kazaniach o prawa robotników – zostali pobici ze skutkiem śmiertelnym przez funkcjonariuszy milicji i Służby Bezpieczeństwa.

04 Protesty ks. Jana Kotlarza w Pielęgni, 2004 r. Fot. APN

EN
According to data from the Ministry of Internal Affairs, 651 persons had been detained in Radom by 31 July, although the actual number of those subjected to repression may have been higher. Activists from the Workers' Defence Committee later estimated that around 2,000 people had been arrested, the vast majority of whom were young. Following the end of the protest, in June and August 1976, the worker Jan Brozyna and Father Roman Kotlarz – a participant in the protest who had spoken in his sermons in defence of workers' rights – were beaten to death by officers of the Militia and the Security Service.

60

Radom

Działania represyjne

Działania represyjne

Repressive measures

Wystawa „Polski protest 1976” w Radomiu

***

Czerwiec 1976 r. był jednym z najważniejszych wystąpień robotniczych w okresie PRL i reakcją społeczeństwa na krzywdzącą politykę władz. Podwyżki cen żywności miały zakamuflować nieudolność ekonomiczną systemu kosztem obywateli.

Najgwałtowniejsze protesty wybuchły w miastach, gdzie istniały duże zakłady przemysłu ciężkiego - w Radomiu, Ursusie i Płocku. Doszło tam do strajków, demonstracji ulicznych oraz brutalnych represji na uczestnikach ze strony aparatu bezpieczeństwa. Krwawe stłumienie protestów nie zamknęło ust ludziom. Wręcz przeciwnie coraz dynamiczniej zaczęły się rozwijać inicjatywy społeczne zmierzające do walki o wolność i demokrację. Między innymi powstał Komitet Obrony Robotników - jedna z najważniejszych inicjatyw opozycyjnych. Obrona praw obywatelskich i wzajemna pomoc stały się ważnym tematem społecznej debaty i zadaniem dla oddolnych inicjatyw.

Wydarzenia radomskie 1976. Fot. z zasobu AIPN

Wydarzenia radomskie 1976. Fot. z zasobu AIPN

Wydarzenia radomskie 1976. Fot. z zasobu AIPN

Wydarzenia radomskie 1976. Fot. z zasobu AIPN

Wydarzenia radomskie 1976. Fot. z zasobu AIPN

Wydarzenia radomskie 1976. Fot. z zasobu AIPN

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Radom

Radom

Powiązane wiadomości

Spotkanie Dam i Kawalerów Krzyża Wolności i Solidarności w Radomiu

50. rocznica wydarzeń w Radomiu, Ursusie i Płocku 1976